

UZZIŅAI

2019.

gada nogalē Saeima pieņēma grozījumus "Likumā par pašvaldībām", nosakot, ka administratīvā pārkāpuma procesa veikšanai, kā arī likumā "Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem" noteikto uzdevumu izpildei pašvaldības dome apstiprina pašvaldības administratīvo komisiju vismaz piecu cilvēku sastāvā. Pašvaldības dome var izveidot pašvaldības administratīvās komisijas apakškomisijas.

Grozījumi stājās spēkā 2020.gada 1.jūlijā, kad stājās spēkā jaunais Administratīvās atbildības likums, kurs administratīvā procesa veikšanu nosaka pašvaldību administratīvajām vai apakškomisijām.

Pirms tam likumā par pašvaldībām bija vien noteikts, ka atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai vai pašvaldības administratīvās teritorijas pārvaldīšanai dome no domes deputātiem un attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem var izveidot valdes, komisijas vai darba grupas.

Saskaņā ar grozījumiem pašvaldības administratīvās komisijas lēmumu varēs pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā.

Tagadējā Cēsu novada dome ir apstiprinājusi gan Administratīvo komisiju, gan Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas sastāvu un nolikumus.

Aministratīvās atbildības likums, kas nomainīja Administratīvo pārkāpumu kodeksu, nosaka, ka administratīvais pārkāpums ir personas prettiesiska, vainojama rīcība (darbība vai bezdarbība), par kuru likumā vai pašvaldību saistošajos noteikumos paredzēta administratīvā atbildība.

Administratīvā atbildība par likumā vai pašvaldību saistošajos noteikumos paredzētajiem pārkāpumiem iestājas, ja par šiem pārkāpumiem nav paredzēta kriminālatbildība.

Pie administratīvās atbildības ir saucama fiziska persona, kura līdz administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdim sasniegusi 14 gadu vecumu. Nepilngadīgajiem vecumā no 14 līdz 18 gadiem par administratīvajiem pārkāpumiem piemēro audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus. Administratīvo sodu nepilngadīgajam vecumā no 14 līdz 18 gadiem piemēro, ja audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošana konkrētajā gadījumā nav lietderīga.

Par administratīvo pārkāpumu var piemērot šādus sodus: brīdinājumu; naudas sodu; tiesību atņemšanu; tiesību izmantošanas aizliegumu. Brīdinājums un naudas sods ir pamatsodi, bet tiesību atņemšana un tiesību izmantošanas aizliegums — papildsodi.

Naudas sods ir noteikta naudas summa, kas administratīvi sodītajai personai jāmaksā par izdarītu administratīvo pārkāpumu. Naudas soda apmēru likumā vai pašvaldību saistošajos noteikumos izsaka naudas soda vienībās. Viena naudas soda vienība ir pieci eiro. Minimālais naudas sods fiziskām un juridiskām personām ir divas naudas soda vienības. Maksimālais naudas sods fiziskām personām ir 400 naudas soda vienību, bet juridiskām personām — 4000 naudas soda vienību.

Cēsu novada Administratīvās komisijas sastāvs

- Komisijas priekšsēdētājs: **Boriss Sandlers**
- Komisijas priekšsēdētāja vietnieks: **Valdis Sviķis**, Cēsu novada Centrālās administrācijas Izglītības pārvaldes Dienesta viesnīcas vadītājs
- Komisijas locekļi: **Ilze Jansone**, Cēsu novada pašvaldības policijas juriste; **Dzintars Jukēvics**, Cēsu novada pašvaldības darbinieks; **Valentīns Ciguzis**; **Jānis Goba**, Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Patruļpolicijas nodaļas Patruļdienesta rotas komandieris.

Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas sastāvs

- Komisijas priekšsēdētājs: **Guntars Norbutis**, Cēsu novada pašvaldības policijas priekšnieks
- Komisijas priekšsēdētāja vietnieks: **Dzintra Kozaka**, Cēsu novada Centrālās administrācijas Izglītības pārvaldes pirmsskolas izglītības un satura kvalitātes vadītāja
- Komisijas locekļi: **Ilze Jansone**, Cēsu novada pašvaldības policijas juriste; **Elita Rancāne**, Cēsu novada Sociālā dienesta Ģimeņu ar bērniem atbalsta nodaļas vadītāja; **Iveta Jermolājeva**, Cēsu Bērnu un jauniešu centra jaunatnes lietu speciāliste.

Galvenokārt būvniecības prasību pārkāpumi

Jurists BORISS SANDLERS kopš 2018.gada vada Cēsu novada Administratīvo komisiju. Bija tās priekšsēdētājs gan līdz reformai, gan apstiprināts arī jaunā Cēsu novada Administratīvās komisijas vadībā, kas darbu sāka no 1.janvāra.

Pirmā komisijas sēde aizvadīta, izskatītas 17 administratīvās lietas, un ar šādu apjomu bez problēmām varot tikt galā. Jautāts, vai, palielinoties lietu skaitam, sēdes var nākties rīkot divas reizes mēnesī, B.Sandlers saka, ka pagaidām tādas vajadzības neesot, bet prognozēt, kā situācija attīstīsies, neesot iespējams: "Kaut ko nopietnāk vērtēt, analizēt varēsim, kad būs pagājuši vairāki mēneši, darbojoties visā novadā. Pieļauju, administratīvo procesu skaits no teritorijas ārpus bijušā Cēsu novada varētu augt, jo šogad pašvaldības policija, kas var rosināt administratīvo procesu, sāk darboties visā novadā, esmu drošs, ka viņi strādās aktīvi. Taču gādājam, lai izskatīšana notiek raiti, pirms sēdes visi komisijas locekļi saņem dokumentus, lai

var iepazīties un sēdes laikā tam nav jātērē laiks."

Sēžu raitu norisi nodrošina arī tas, ka vairums komisijas locekļu ir juristi, cilvēki ar dzīves pieredzi, ar pieredzi arī administratīvajās komisijās.

"Mums ir ļoti laba, profesionāla komanda, ko tagad papildinājuši divi cilvēki: Valentīns Ciguzis, kurš darbojās šādā komisijā Priekulu novadā, un pieredzējis jurists Dzintars Jukēvics. Par komisiju varu teikt, ka visi ir profesionāļi, mums nav juridisku domstarpību jautājumu izskatīšanā."

Komisijas izskatāmo jautājumu lokā ir administratīvie procesi par pārkāpumiem nozares likumos, pašvaldības saistošajos noteikumos. Visbiežāk skatītās lietas saistās ar Būvniecības likuma pārkāpumiem, piemēram, janvāra sēdē no 17 skatītajām lietām 15 bija par šīs jomas pārkāpumiem.

B. Sandlers stāsta, ka Būvniecības likumā noteikta ļoti stingra kārtība, kā var būvēt, esošā situācija rādot, ka ļoti grūti visu paveikt, neko nepārkāpjot: "Būvniecības likuma 25.pantā noteikta administratīvā atbildība par patvaļīgu būvniecību. Cilvēki bieži sāk ko darīt, Būvvaldei neko nezina, un šādā situācijā uzreiz tiek pārkāpti trīs punkti. Atbilstoši jaunajam Administratīvās atbildības likumam katrs punkts jāskata atsevišķi un arī sods par katru piemērojams atsevišķi.

Ņemot to vērā, uz komisijas sēdēm, kur tiek izskatīti jautājumi, kas saistās ar būvniecības no-

teikumu pārkāpumiem, tiek uzaicināts Būvvaldes speciālists Uģis Dančauskis. Viņš ir savas jomas profesionālis, vienmēr prasām viņa viedokli, un tas ļauj objektīvāk saprast lietas būtību. Sodī par šiem pārkāpumiem likumā paredzēti bargi, tāpēc svarīgi situāciju izvērtēt iespējami objektīvi."

Vasaras laikā komisijai bieži nākas skatīt jautājumu par latvāņu neierobežošanu, un varot prognozēt, ka jaunajā novadā arī tādu lietu būs vairāk. Aktuāla arī mājdzīvnieku - suņu, kaķu - turēšanas noteikumu neievērošana, citi pārkāpumi.

Jautāts, vai cilvēkam, kurš dzīvo attālā pagastā un pret kuru sāks administratīvais process, jābrauc uz komisijas sēdēm Cēsīs, B. Sandlers stāsta, ka "Covid-19" laikā jautājumi tiek skatīti bez šo cilvēku klātbūtnes: "Taču tiek gādāts, lai tiktu ievērotas visas šo cilvēku tiesības. Viņi var iesniegt paskaidrojumu, ja komisijas lēmums neapmierina, var to pārsūdzēt tiesā. Komisijas nolikums arī paredz, ka komisija var rīkot izbraukumu sēdes, bet likumdošana paredz arī jautājumu izskatīšanu tiešsaistē."

Atbilstoši nolikumam komisijas sēdes ir atklātas, ja vien komisijas locekļi nevienojas par pretējo. B. Sandlers gan norāda, ka patlaban, ņemot vērā epidemioloģiskos nosacījumus, lietas tiek skatītas bez citu cilvēku klātbūtnes: "Pirms pandēmijas visas sēdes bija atklātas, bet, kopš vadu šo komisiju, neesmu jutis, ka kāds no malas būtu vēlējis tās apmeklēt." □

Pārrunas iedarbīgākas par soda naudu

Cēsu novada pašvaldības Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas priekšsēdētājam GUNTARAM NORBUTAM ir ļoti liela pieredze šajā amatā, un viņš to vadīs arī jaunajā novadā.

G. Norbutis prognozē, ka izskatāmo lietu skaits saistībā ar jaunā novada lielo teritoriju noteikti augs, jau janvārī apmēram trešdaļa jautājumu bijuši saistīti ar iedzīvotājiem no lauku reģiona.

Galvenās problēmas, ko komisijai nākas skatīt, ir alkohola lietošana pusaudžu vidū, smēķēšana, huligāniska uzvedība un līdzīgi pārkāpumi. Vēl viena kategorija ir pieaugušo vardarbība pret bērniem, arī šie jautājumi apakškomisijas kompetencē. Bērnu lietu apakškomisijas sēdes ir slēgtas.

G. Norbutis stāsta, ka pirms kovid krīzes bērni tika aicināti uz komisijas sēdi klātienē, protams, piedaloties bērnu likumiskajam pārstāvim, un tika veiktas audzinoša rakstura pārrunas, pieņemts lēmums par sodu: "Esam nonākuši pie secinājuma, ka administratīvais sods nav pats efektīvākais situācijas risināšanas veids. Izrunājot klātienē ar bērnu, viņa

vecākiem konkrēto pārkāpumu vai problēmu, ieguvums būs daudz lielāks, nekā uzlikt sodu. To jau samaksās pusaudža vecāki, viņam pašam nekas nemainās. Diemžēl tagad klātienē tikties nevar, pārrunas notiek attālināti, bet tam ir daudz mazāka iedarbība, jo nevaram redzēt, kā pusaudzis reaģē, ko varam vērot, tīkoties klātienē."

Apakškomisijas dalībnieki ir ļoti pieredzējuši, atzīst G.Norbutis, gan drīz visi šajā jomā darbojas ilgstoši. Tas ļauj izvērtēt situācijas objektīvi un pieņemt pareizāko lēmumu.

Tagad apakškomisija darboies visā novadā, tāpēc, ņemot vērā, ka dažkārt ģimenes, kuru pusaudži vai pieaugušie nonākuši tās redzeslokā, nevar atbraukt uz Cēsīm, pieņemts lēmums, ka lietas var izskatīt attālināti. To diktē arī epidemioloģiskās prasības. Bet tas nenotiek no mājas, atbilstoši nolikumam sēdes var notikt arī tiešsaistes platformā, procesa dalībniekam ierodoties attiecīgajā Cēsu novada pašvaldības apvienības pārvaldes norādītajā vietā.

Uz jautājumu, vai tas tomēr nav nedaudz datu aizsardzības pārkāpums, jo pārvaldē visi zinās, kurš savārjis ziepes, G. Norbutis norāda, ka tā varbūt arī ir sava veida mācība: "Netaisi ziepes, un nekur nebūs jāiet! Jāsaprot, ka pie vainas ir gan bērni, gan vecāki. Pirmie tāpēc, ka izdarīja, otrie tāpēc, ka neprata bērniem iemācīt, kā rīkoties, ko drīkst, ko ne."

Pēc viņa teiktā pārrunu, brīdinājumu, soda rezultāts ir dažāds. Uz dažiem tas iedarbojas pozitīvi, un ar viņiem vairs komisijai nav jātiecas, bet, protams, esot arī pastāvīgie klienti.

Atbilstoši nolikumam komisijas sēdes notiek ne retāk kā reizi mēnesī, bet var tikt rīkotas biežāk, kas, visticamāk, arī notiks. Janvāra sēdes darba kārtībā iekļauti 25 jautājumi, un, kā stāsta G. Norbutis, tik daudz vienā sēdē nav iespējams izskatīt, tāpēc notiks vismaz divas sēdes: "Taču centīsimies darboties raiti, jo katram taču ir arī savi tiešā darba pienākumi. Atbilstoši jaunajam likumam komisija var veikt arī izmeklēšanas darbības, pieprasīt dokumentus, arī tas prasa laiku, taču ir būtiski, lai konkrētajā administratīvajā procesā pieņemtu objektīvu lēmumu." □

Lappusi sagatavojis
JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par saturu atbild projekta īstenotājs izdevniecība SIA Cēsu Druva".